
Chấm dứt chủ nghĩa tư bản

Khuất Phong Nguyễn Đình Phùng

Hai chủ nghĩa lớn, bao trùm và quan trọng nhất của hai thế kỷ 19 và 20 là chủ nghĩa cộng sản và tư bản. Chủ nghĩa cộng sản đã chính thức chấm dứt 20 năm về trước khi bức tường Bá Linh bị phá hủy, để lại một mình chủ nghĩa tư bản độc tôn, tưởng chừng như nhân loại chỉ còn một con đường này để đi và lịch sử được coi như đã chấm dứt! Đây là ý niệm chính trong cuốn sách nổi tiếng của tư tưởng gia Francis Fukuyama "The end of history", xuất bản khoảng một thập niên trước đây.

Những sự chấm dứt của lịch sử đã trở thành điều khôi hài và làm trò cười. Vì như bất cứ điều gì cũng phải có sự đối nghịch, tác động phải có phản động, âm phải có dương và ngược lại, để có thể cùng tồn tại. Hai chủ nghĩa cộng sản và tư bản cần phải có sự hiện hữu của cả hai, cần sự đấu tranh của các quốc gia theo mỗi phía để cả hai chủ nghĩa được phát huy. Khi một chủ nghĩa bị tiêu diệt, chủ nghĩa không sống thì muộn cũng không thể tiếp tục và bị chấm dứt hay biến thể để thay đổi hẳn.

Đúng 20 năm trước, chủ nghĩa cộng sản đã chấm dứt với bức tường biểu tượng của sự phân cách tại Bá Linh bị phá hủy, 20 năm sau, chủ nghĩa còn sót lại là tư bản cũng có thể coi như đã cáo chung với cuộc Đại Suy Thoái bắt đầu từ năm 2008. Vì căn bản của chủ nghĩa tư bản là ý niệm "bàn tay vô hình" của Adam Smith, điều hành thị trường tự do, để tìm lợi cho những người tham dự vào thị trường và vô hình chung đã đem lợi đến cho toàn thể xã hội. Biểu tượng của chủ nghĩa tư bản là những cơ cấu tạo dựng ra tư bản, để kinh tế được hoạt động và phát triển tối đa, đem lại sự thịnh vượng chung. Những cơ cấu này là các ngân hàng và các công ty đầu tư trên Wall Street, cũng như tất cả các ngân hàng địa phương hay những công ty về tài chính trên toàn quốc.

Cuộc Đại Suy Thoái xảy ra do những quá đáng và làm bậy của các cơ cấu nói trên, đã lộng hành và thi nhau để tạo ra những dụng cụ tài chính quá

phức tạp, quá nguy hiểm mà không có một sự kiểm soát nào. Hoa Kỳ trong những năm gần đây trước 2008, đi vào con đường tự hủy bỏ nền kinh tế dựa vào chế tạo sản phẩm, nhường cả lại cho Trung Hoa và các xứ Á Châu khác, để chỉ còn nền kinh tế giả tạo dựa vào những biến chế tài chính, financial engineering, không có chút giá trị thực tiễn nào, chỉ có mục đích duy nhất là đem lại lợi lộc lớn cho những tay tư bản cầm đầu các ngân hàng, các công ty tài chính của Wall Street.

Chính những tay tư bản gốc này trên Wall Street đã tạo ra quả bóng nhà cửa, với sự nhắm mắt làm ngơ của chính quyền và của Federal Reserve Bank lúc Alan Greenspan còn làm chủ tịch, để tạo ra quả bóng vĩ đại sau cùng nổ tung năm 2008. Tất cả những chế biến tài chính của Wall Street với những tên tắt kỳ lạ và khó hiểu đã có kết quả là ngay những người cầm đầu, các CEO cũng không hiểu và nắm vững các nguy hiểm của các khí cụ tài chính mới lạ này. Vì thế khi quả bóng nhà cửa vỡ, các chế biến tài chính này đã là cơn Đại Hồng Thủy làm sụp đổ rường cột cho cả một hệ thống kinh tế của Hoa Kỳ.

Khi công ty Lehman Brothers vỡ nợ, báo hiệu cho sự bắt đầu của cuộc Đại Suy Thoái, phản ứng của chính quyền là nhay vào để cứu gỡ cho Wall Street. Những sự giúp đỡ của chính quyền bắt đầu trong những tháng chót của nhiệm kỳ của Bush và tiếp nối với Obama đã lên đến hàng trillion Mỹ Kim, cũng như với Ngân Hàng Trung Ương cắt lãi xuất xuống zero và đứng ra bảo đảm hay mua lại các đầu tư vô giá trị của các ngân hàng và công ty đầu tư để giữ cho kinh tế không rơi vào vực thẳm. Hàng và ngàn tỷ Mỹ Kim này đổ ra đã giúp cho các ngân hàng còn lại như Citigroup, Bank of America, Goldman Sachs... không bị vỡ nợ theo.

Tuy nhiên sự thối nát của các cơ cấu kinh tế then chốt này vẫn còn đó, sự giúp đỡ của chính quyền chỉ thoa son trét phấn trên những rữa nát và chỉ có tác dụng tạm thời, không thể ngăn chặn được những đổ vỡ sẽ phải

xây đến trong tương lai. Đúng lý ra, chính quyền phải quốc hữu hóa tất cả những ngân hàng và những công ty sắp vỡ nợ này, truy tố và trừng phạt những kẻ gây nên tội đã làm cho cả nền kinh tế Hoa Kỳ rơi vào vực thẳm. Như thế mới giải quyết được vấn đề tận gốc rễ và rửa sạch được những thối nát và mục rữa của guồng máy tài chính.

Nhưng chính quyền lúc đầu của Bush và sau này của Obama đã không dám mạnh tay để đi vào con đường quốc hữu hóa cả hệ thống tài chính. Kết quả là các CEO, các tay đại tư bản không những không bị trừng phạt, lại còn được hưởng lợi thêm khi thị trường chứng khoán đi lên, dù chỉ tạm thời giai đoạn, với những tiền thưởng lên đến cả tỷ Mỹ Kim như tại Goldman Sachs. Điều nguy hiểm là những ngân hàng như Bank of America, Citigroup, Goldman Sachs này được hàng trillion tiền của chính quyền, nhưng nhiệm vụ chính là dùng tiền này để cho các công ty, xí nghiệp vay để làm ăn, lại không làm, chỉ cất tiền đi hay dùng tiền để đánh bạc trên các thị trường về nhiên liệu, chứng khoán hay công nghệ... để kiếm lời và lấy tiền thưởng cuối năm. Kết quả là kinh tế vẫn trì trệ vì các xí nghiệp không vay được tiền, không khuếch trương được. Nên nạn thất nghiệp vẫn còn nặng nề, dù tháng qua xuống từ 10.2% còn 10%, vẫn còn quá cao và tương lai có thể còn lên nhiều nữa.

Một tệ hại khác của các ngân hàng lớn này là không chịu giúp cho các người sắp mất nhà được làm lại tiền vay mortgage với mức tiền trả mỗi tháng ít hơn và giữ được nhà không bị foreclosed. Đây là lý do chính việc nhà cửa bị mất giá và foreclose sẽ còn tiếp tục tăng cao trong năm đến và làm việc hồi phục kinh tế khó khăn hơn nhiều hay có thể sẽ rơi vào suy thoái trở lại và nặng hơn trước. Mặc dù chính quyền Obama khuyến khích các ngân hàng giúp cho các người sắp mất nhà được refinancing bằng cách cắt lãi xuất hay cắt số tiền nợ chính, các ngân hàng tiếp tục cố tình gây khó khăn về refinancing, nên không mấy người được giúp đỡ và nạn foreclose vẫn tăng lên nhiều.

Đây là lý do việc chính quyền không quốc hữu hóa các ngân hàng hồi cuối năm 2008 là một sự sai lầm lớn. Vì để mặc cho các ngân hàng này quyết định nên nan foreclose nhà cửa vẫn không giải quyết nổi và tiếp tục gây tai họa thêm cho nền kinh tế. Hiện nay mức lãi suất về mua nhà đã xuống thấp ở mức 4.8%, thấp nhất kể từ năm 1940. Khoảng 60% các mortgages hiện tại có mức lãi suất cao hơn mức này nhiều, đáng nhẽ các ngân hàng phải nhảy vào cho refinancing nhiều, nhưng sự thật là năm 2009 mức refinancing chỉ là 1 trillion, bằng 1/3 so với các năm trước là 2.8 trillion. Điều này chứng tỏ các ngân hàng hiện nay rất chặt chẽ, không dám cho vay mượn gì cả, tiền chính quyền giúp cho cú để nằm ý một chỗ hay dùng tiền đánh bạc trên các thị trường chứng khoán, không chịu giúp gì cho nền kinh tế chung là cho vay hay cho refinancing.

Những bất lực và thối nát của hệ thống tài chính tại Hoa Kỳ hiện nay như thế sẽ còn gây ra nhiều đổ vỡ sau này nữa. Vì với vấn đề nhà cửa chưa giải quyết ổn thoả, còn có cơ nặng hơn trong năm đến, vấn đề địa ốc thương mại commercial real estate sẽ là quả bom sắp nổ trong nay mai. Các cửa hàng, các shopping malls hiện nay ế ẩm, đóng cửa hàng loạt khắp nơi, gây ra tình trạng địa ốc thương mại sắp nổ tung như quả bóng nhà cửa residential real estate trước đây.

Đến lúc đó các ngân hàng sẽ tiếp tục vỡ nợ thêm và cuộc Đại Suy Thoái còn nặng nề hơn trước nữa. Đến lúc đó chính quyền Obama sẽ không còn cách nào khác hơn là quốc hữu hóa các ngân hàng và chính quyền phải trực tiếp đứng ra để giải quyết các chuyện nhà cửa, địa ốc thương mại, cũng như phải tung tiền ra để cho các xí nghiệp, công ty vay tiền làm ăn hầu kinh tế chạy đều trở lại.

Con đường quốc hữu hóa hệ thống tài chính có thể sẽ không tránh khỏi được trong năm 2010 hay quá lắm là 2011 khi kinh tế rơi vào vực thẳm trở lại. Lúc đó có thể coi như toàn bộ chủ nghĩa tư bản chính thức cáo chung. Vì hệ thống ngân hàng, đầu tư là gốc rễ của chủ nghĩa tư bản, khi quốc hữu hóa đương nhiên chủ nghĩa

này không còn nữa và sẽ biến thể để hòa nhập với xã hội chủ nghĩa.

Điều này Obama cố gắng để đến nước cùng mới làm vì bị đảng Cộng Hòa và phe bảo thủ công kích dữ dội là Obama đang đi vào con đường xã hội chủ nghĩa. Nhưng khi kinh tế rơi vào vực thẳm và toàn bộ hệ thống tài chính ngân hàng đã quá thối nát, không thể cứu chữa được, Obama sẽ không thể nào làm khác.

Như thế câu hỏi chủ nghĩa tư bản chấm dứt khi nào, có thể trả lời là tư bản bắt đầu sụp đổ khi cuộc Đại Suy Thoái bắt đầu năm 2008 và chính thức cáo chung ngày Obama tuyên bố sẽ quốc hữu hóa toàn bộ hệ thống tài chính ngân hàng để cứu nguy cho nền kinh tế trong vòng 1 hay 2 năm sắp đến.

Khuất Phong Nguyễn Đình Phùng
www.nguyendinhphung.com
